

פרשת כי תצא

עשרת הדברים

הרחבת הדיבר השביעי והתשיעי

שבפרשתנו כי תצא, הם הרחבות של שלש דברות: 'לא תנאף', 'לא תגנוב', ו'לא תענה'.
לא כל המצוות בפרשה קשורות לגמרי לשלש הדברות הללו, אך ניתן למצא את ההסבר מדוע הובאו בסמיכות למצוות אחרות שכן שייכות (התייחסתי לכך בעלוני הקודמים, אלא שבפרשתנו הדבר חוזר על עצמו יותר. יש להרחיב על כך במקום אחר).

כפי שכתבתי בעלוני קודמים, הפרשות שאחרי עשרת הדברות שבפרשת ואתחנן עד מעמד הברכה והקללה שבפרשת כי תבא, הן הרחבה של עשרת הדברות. בארתי זאת על פי הסדר בעלוני הקודמים.
העניינים שבפרשה הקודמת פרשת שופטים הם הרחבות של 'כבד את אביך ואת אמך' ושל 'שמור את יום השבת'. העניינים

הדיבר השביעי:

וְלֹא תִנָּאֵף:

הרחבת הדיבר: מִכִּי-תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל-אֹיְבֶיךָ וְעַד פְּרִשְׁתָּ כִּי-תֵצֵא מִחֲנֶה עַל-אֹיְבֶיךָ

מיני הנבראים ... ובהנחי האדם דעתו על זה יבין דרכי ה' ויראה כי המשכת קיום המינין בעולם שלא כלה ואבד אחד מכלם.
על סמיכות הפרשות שאחריה: כתב רש"י: אם קיימת מצות שלוח הקן, סופך לבנות בית חדש ותקיים מצות מעקה שמצוה גוררת מצוה, ותגיע לכרם ושדה ולבגדים נאים, לכך נסמכו פרשיות הללו:

כִּי-יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְבָא אֵלֶיהָ וְשָׁנְאָהּ: בפרשיות שמכאן ועד לא יקח איש את אשת אביו או חוזרים לעניין לא תנאף.
לֹא-יָבֹא פְּצוּעֵ-דָּבָה וְכִרְוֹת שִׁפְכָה בְּקֶהֱל יְיָ: התורה מלמדת אותנו כי תפקידנו ויעודנו להמשיך את מין האדם ולהתרבות ולהוליד עוד. לכן נסמך עניין זה לעניין איסורי נישואין.
לֹא-יָבֹא מִמָּוֶר בְּקֶהֱל יְיָ: הממזר נולד כתוצאה של מעשה ניאוף, ולכן לא יבא בקהל ה'. עם ישראל לא יתרבה מהנולדים ממעשה זה.

לאחר מכן באים איסור עמוני ומואבי ומצרי ואדומי, אף הם אינם ראויים לבא בקהל ה' (עמוני ומואבי לעולם, ומצרי ואדומי עד דור שלישי).

על עמון ומואב נצטוינו גם לֹא-תִדְרֹשׁ שְׁלָמָם וְטָבָתָם. כלומר, לא נקרא להם לשלום במלחמה. ומטעם זה נסמכה לכאן פרשת כי תצא מחנה על איביך.

הפרשה מתחילה בעניין אשת יפת תואר. העניין קשור ללא תנאף. אלא שכאן התורה מתירה דבר שאדם אינו יכול לעמוד בו. חז"ל מבארים -כפי שהביא רש"י שאם נשאה, סופו לשנאה וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה. לכך נסמכו פרשיות הללו.
אחרי פרשת בן סורר ומורה אנו לומדים על איסור הלנת הנתלה על העץ. בסנהדרין (מו.) עמדו רבותינו על טעם סמיכות הפרשיות לפי ר' אליעזר ולפי חכמים. רש"י מפרש: סמיכות הפרשיות מגיד, שאם חסים עליו אביו ואמו, סוף שיצא לתרבות רעה ויעבור עבירות ויתחייב מיתה בבית דין ::
גם על סמיכות הפרשיות שאחרי פרשה זו (השבת אבדה, והקם תקים עמו), עמדו חלק מהפרשנים.

לֹא-יִהְיֶה כָּלִי-גֵבֶר עַל-אִשָּׁה וְלֹא-יִלְבָּשׁ גֵּבֶר שְׂמֹלֶת אִשָּׁה. הקשור ללא תנאף, מובן.

שילוח הקן. ראיתי מי שכתב (ואיני זוכר בשם מי) כי עניין 'לא ילבש', הוא לשמור על ההבדלים בין האיש לאישה, כפי שטבע הקב"ה בבריאה. חלק מעניין שילוח הקן הוא -כפי שכתב החינוך: לתת אל לבנו שהשגחת ה' ב"ה על בריותיו במין האדם בפרט ... ובשאר מיני בע"ח במינים דרך כלל. כלומר שחפצו ברוך הוא בקיום המין, ועל כן לא יכלה לעולם מין מכל

הדיבר השמיני:

וְלֹא תִגְנוֹב:

הרחבת הדיבר: מִלֹּא-תִסְגֹּר עֶבֶד אֶל-אֲדֹנָיו וְעַד פְּרִשְׁתָּ לֹא-תִשְׁשֹׁק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן.

לשם ינצל מעבדות, כדי שנתן אל לבנו כבוד המקום. ונקבע בלבנו בהיותנו שם יראת השם יתעלה, וכל זה להועיל לעמו

לא תגנב מדבר בגונב נפשות. האיסור להסגיר עבד אל אדוניו, מדבר בעבד שברח מאדוניו מחוצה לארץ ישראל. ובשרש המצוה כתב החינוך: שרצה ה' לכבוד הארץ שהבורח

ולזכותם כי חפץ חסד הוא. עכ"ל. לפי דרכנו למדנו גם על עצם עניין העבדות, שאינה שייכת בעם ישראל.

לא-תהיה קדשה מבנות ישראל ולא-יהיה קדש מבני ישראל: חז"ל דרשו פסוק זה על עבד כנעני. עם ישראל אינו יורד לשפלות כזו, ואין העבדות שייכת בהם.

לא תשיך לאחריך. נשך-שהוא כנושך, שמצער חברו ואוכל בשרו. עניין רבית גם הוא כעבדות (ואף בלא רבית עבד לווה לאיש מלוה). מובן הקשר לגנבת נפשות. כי תדר נדר. לא ראיתי מי שעמד על סמיכות הפרשיות.

כי תבא בכרם רעך וכי תבא בקמת רעך מדברים בזכויות של פועל יהודי. הוא אינו עבד, ובשעה שעוסק בדבר, אין למנוע ממנו מלאכול מאותו מין.

הקשר בין העניינים הבאים בפרשה לעניין לא תגנוב מובן לאחר העיון. מפאת קוצר הזמן, אני נאלץ לקצר כאן במסגרת זו. בלי נדר בשבוע הבא א"ה יצא עלון משלים למספר עניינים שלא הספקתי לכתוב כאן, ואז ארחיב מעט על הקשר בין מספר עניינים שבפרשה זו.

כי-ימצא איש נגב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר-בו ומכרו ומת הנגב ההוא וקערת הרה מקרבך: ענשו של הגונב נפש.

העניינים שאחר כך קשורים לדברים בהם תלויים חיי האדם, ומובן הקשר ללא תגנוב.

* * *

הדיבר התשיעי:

ולא תענה ברעך עד שקוא:

הרחבת הדיבר: מלא-יומתי אבות על-בנים עד סוף הפרשה

העניינים שאח"כ קשורים לעזרה וסיוע ליתומים ואלמנות עליהם נצטוינו.

הקב"ה מעניש איש בחטאו, ומצווה אותנו לנהוג כן, ולא להעניש את הזכאי. הדבר קשור לעדות שקר.

א"ה בשבוע הבא אוציא עלון נוסף, של השלמת דברים שלא הספקתי לכתוב כאן.

לא תפיה משפט גר יתום. לעשות את המשפט בדרך הנכונה.

עקב טרדות רבות נאלצתי השבוע לקצר. בלי נדר בשבוע הבא א"ה יצא עלון נוסף עם השלמת הדברים שלא הספקתי לכתוב כאן, וכן מספר ענייני ראש השנה הבעל"ט

להערות והארות בענייני העלון:

יחזקאל נוימן קצות החשן 9/6 מודיעין עילית. 0527167567. דוא"ל: yn0527167567@gmail.com. וכן בקו התורה והמצוה 0773541079 ניתן לתרום (גם הנצחות לע"נ, להעלאת, וכד') בעמדות נדירים פלוס: 'עדת יראים-אושטרייך' לשונות 'תרומות עבור קונטרסים וחיבורים'.

זמני התפללות בקהלתנו ק"ק עדת יראים-אושטרייך מודיעין עילית (נתיבות המשפט 111 ב'):

כי תצא: מנחה בחול: 7:05. מנחה בעש"ק ובשב"ק: 6:30. שחרית בשב"ק (קבוע): 8:30. ערבית מוצש"ק: 7:45.

כי תבא: מנחה בחול: 7:00. מנחה בעש"ק ובשב"ק: 6:20. ערבית מוצש"ק: 7:35.

יבנה המקדש: ראה: כהונה: ישבאב לויה: מתתיהו. השיר: ה'זיו לך ומי כמכה. מסכת שבת: יד. כי תבא: כ': בלגה ל': ירמות במוצש"ק פרשת כי תבא תתקיים א"ה אספת התייעצות בענייני ביהכ"נ. השתתפות כל אחד מחברי הקהילה חשובה. פרטים והרשמה יפורסמו א"ה במהלך השבוע הבעל"ט

ברכת מזל טוב לידידנו מכובדנו ר' אנשיל הרצקא ריינר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת נכדו בן לחתנו ר' שמואל הלוי אילן שליט"א

יוזבו אביו ואמו להכניסו בביתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו ולגדלו לתורה ולחופה ולמעשים טובים ויזכו הסבא והסבתא להמשיך לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם ולראות עוד הרבה שמחות בביתם